

Til lovforslag nr. L 95. Betænkning afgivet af Udvalget angående Grønlandslove den 10. december 1987

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om tilskud til Grønlands hjemmestyre og de grønlandske kommuner

Udvalget har behandlet lovforslaget i nogle møder og har herunder stillet spørgsmål til statsministeren, som denne har besvaret skriftligt.

Herefter indstiller et *flertal* (udvalget med undtagelse af Fremskridtspartiets medlem) lovforslaget til *vedtagelse uændret*.

Et *flertal inden for flertallet* (Socialdemokratiets og Socialistisk Folkepartis medlemmer af udvalget) udtaler som kommentarer til statsministerens besvarelser, der er optrykt som bilag til denne betænkning, af udvalgets spørgsmål 1 og 2 henholdsvis:

Ad 1

– at det ønsker årlige konsultationer mellem regeringen og hjemmestyret, hvis der sker væsentlige ændringer i reguleringsgrundlaget, og

Ad 2

– at mindretallet i forbindelse med tidligere overdragelser af statslige områder til hjem-

mestyret har påvist og dokumenteret den økonomiske udsultning af disse i årene forinden overdragelsen. Hverken Danmark eller Grønland skal i henhold til hjemmestyreaftalen vinde eller tabe ved overtagelser. Det er derfor nu nødvendigt at rette blikket mod det grønlandske sundhedsvæsens generelle standard. Regeringen opfordres til at anerkende sit ansvar over for den nødvendige udbygning af det grønlandske sundhedsvæsen, forinden en overtagelse kan blive en realitet.

Et *mindretal inden for flertallet* (Det Radikale Venstres medlem af udvalget) har noteret sig, at de ændringer, der er sket i beregningsmåderne for tilskud til Grønlands hjemmestyre, er sket efter hjemmestyrets ønske

Mindretallet er endvidere opmærksom på, at det vil være betænkeligt, hvis der sker en reduktion af de grønlandske sundhedsudgifter inden dette områdes overgang til hjemmestyret.

Et *mindretal* (Fremskridtspartiets medlem af udvalget) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling.

Søren Hansen (S) Qvist Jørgensen (S) Hjortnæs (S) Rosing (S)

Hans Hækkerup (S) Henning Nielsen (S) Carsten Andersen (SF) Pelle Voigt (SF)

Ikast (KF) Karen Højte Jensen (KF) Annelise Gotfredsen (KF) Ahlmann-Ohlsen (KF)

åbt000095987

Ivar Hansen (V) Birgith Mogensen (CD) Dohrmann (FP)

Steenholdt (Grønl.) fmd. Dagmar Mørk Jensen (RV) nfmd.

Partierne KRF og FK havde ikke medlemmer i udvalget.

Nogle af udvalgets spørgsmål til statsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 1:

På hvilken måde adskiller den i loven anvendte tilskudsordning sig fra den, som eksisterede fra hjemmestyrets oprettelse og indtil 1983?

Svar:

Statens tilskud til Grønlands hjemmestyre er siden indførelsen af hjemmestyre blevet opgjort på grundlag af de foreliggende budgetter på de områder, der er overdraget til hjemmestyret og senere korrigeret for ændringer i objektive faktorer, der påvirker udgifterne. Dette er i overensstemmelse med et grundlæggende princip i hjemmestyrekommissionens betænkning, hvorefter staten hverken skal have merudgifter eller opnå besparelser ved overdragelsen af sagsområder til hjemmestyret. Dette princip har med enkelte afvigelser i årenes løb været gældende lige siden hjemmestyrets oprettelse.

Derimod har reguleringen af tilskuddet varieret. I den første treårige tilskudsperiode (1980-82) blev tilskuddet efter anbefaling fra hjemmestyrekommissionens betænkning reguleret på grundlag af udviklingen i bruttofaktoringdommen i Danmark (+ den offentlige sektor). Da denne regulering i 1981 og navnlig i 1982 ikke gav tilstrækkelig dækning for pris- og lønstigningerne, blev der fra og med 1983 efter hjemmestyrets ønske indført en ny reguleringsmekanisme for tilskuddet. Ifølge denne blev tilskuddet reguleret med den samme faktor, som bevillingerne til Ministeriet for Grønlands nettodriftsudgifter, ekskl. forrentning og afskrivning, blev reguleret med på finansloven på grund af pris- og lønstigninger.

En videreførelse af denne reguleringsform vil imidlertid ikke være mulig i den kommende tilskudsperiode, blandt andet på grund af Ministeriet for Grønlands nedlæggelse.

Der er derfor mellem Grønlands hjemmestyre og regeringen opnået enighed om en ny regu-

leringsbestemmelse for tilskuddet gældende fra 1988. I det nu fremsatte lovforslag foreslås en overgang til en reguleringsbestemmelse, hvorefter tilskuddet reguleres i overensstemmelse med den gennemsnitlige forventede pris- og lønudvikling på statens driftsbudget fraregnet indtægtsdækket virksomhed, statsvirksomheder og nettostyrede virksomheder. Som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget er den foreslåede reguleringsbestemmelse identisk med den regulering, som foreslås for Færøerne fra 1988.

Spørgsmål 2:

Hvilken betydning har regeringens nedskæringer inden for sundhedsområdet på en kommende beregning af tilskud, efter at hjemmestyret har overtaget sundhedsområdet?

Svar:

Som led i regeringens økonomiske politik har det været nødvendigt at foretage nedskæringer i de offentlige budgetter. Bevillingerne til Grønland har ikke kunnet friholdes for disse beskæringer, men sundhedsvæsenet er blevet tillagt så høj prioritet, at der alene er foretaget en begrænsning af stigningstakten i driftsudgifterne, således at realværdien af sundhedsvæsenets driftsbevillinger har kunnet opretholdes. Sundhedsvæsenet har ligeledes haft relativ høj prioritet ved fordelingen af de samlede anlægsbevillinger til Grønland.

På forslag til finanslov for 1988 og ændringsforslag hertil er sundhedsvæsenets nettodriftsudgifter budgetteret til ca. 441 mio. kr. i hvert af årene 1988-90, hvilket målt i faste priser er et par procent mere end i 1987. Forøgelsen gælder dog ikke i 1991, og den sker delvis på bekostning af sundhedsvæsenets anlægsprogram. Anlægsprogrammet er herefter på ca. 47 mio. kr. i 1988 og gennemsnitlig ca. 50 mio. kr. i de følgende år.

De nævnte budgetter for sundhedsvæsenets drifts- og anlægsudgifter må påregnes at blive udgangspunktet for forhandlingerne om tilskudsfastsættelsen ved en overdragelse af sundhedsvæsenet til Grønlands hjemmestyre. Det er imidlertid tanken at afløse den hidtil ve-

derlagsfri behandling af grønlandske patienter på Rigshospitalet med en betalingsordning, og dette vil naturligvis forudsætte, at hjemmestyret får kompensation for reformen ved tilskudsfastsættelsen.